European Commission

UZAICINĀJUMS IESNIEGT ATSAUKSMES PAR INICIATĪVU (bez ietekmes novērtējuma)

Dokumenta nolūks ir sabiedrību un ieinteresētās personas informēt par Komisijas darbu, lai tās varētu iesniegt atsauksmes un rezultatīvi piedalīties apspriešanā.

Aicinām šīs grupas paust viedokli par Komisijas skatījumu uz problēmu un iespējamajiem tās risinājumiem, kā arī sniegt būtisko informāciju, kas varētu būt to rīcībā.

⚠ Lai ieinteresēto personu atsauksmes varētu izmantot pēc iespējas labāk, šo **dokumentu vajadzētu pabeigt sagatavošanas procesa agrīnajos posmos**.

INICIATĪVAS NOSAUKUMS	ES stratēģiskais satvars globālās veselības jomā
VADOŠAIS ĢD UN ATBILDĪGĀ NODAĻA	*INTPA* ĢD — G4 nodaļa "Sociālā iekļaušana un aizsardzība, veselība un demogrāfija" *SANTE* ĢD — C4 nodaļa "Starptautiskās attiecības" (līdzatbildīga)
PAREDZAMAIS INICIATĪVAS VEIDS	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai
ORIENTĒJOŠAIS LAIKS	2022. gada 4. ceturksnis
PAPILDU INFORMĀCIJA:	https://ec.europa.eu/international-partnerships/our-work_en https://ec.europa.eu/info/topics/public-health_lv

A. Politiskais konteksts, problēmas definīcija un subsidiaritātes pārbaude

Politiskais konteksts

Kopš Komisijas 2010. gada paziņojuma "ES loma veselības jomā pasaules mērogā", kurā pirmo reizi tika likti pamati ES rīcībai, ir notikušas būtiskas pārmaiņas veselības un ģeopolitikas jomā pasaulē. Šajās pārmaiņās ietilpst: i) ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi; ii) Covid-19 pandēmija; iii) ES stratēģija "*Global Gateway*"; iv) klimata pārmaiņu un bioloģiskās daudzveidības zuduma pieaugošā ietekme; v) infekcijas un nepārnēsājamu slimību attīstība; un vi) nesenās izmaiņas globālajā veselības arhitektūrā.

Dažādas ieinteresētās personas, tostarp ES dalībvalstu valdības, Eiropas Parlaments, akadēmiskās aprindas un pilsoniskā sabiedrība, ir aicinājušas izstrādāt jaunu stratēģiju par ES lomu veselības jomā pasaules mērogā. Šajā paziņojumā ir izklāstīta jauna globāla stratēģija veselības jomā, kas reaģē uz iepriekš minētajām pārmaiņām un stiprina ES vadošo lomu veselības jomā pasaules mērogā un palielina tās ieguldījumu. Stratēģijas pamatā būs ES apņemšanās iestāties par cilvēktiesībām un vienlīdzību veselības jomā, tai skaitā sieviešu veselības jomā. Tajā tiks atzīta savstarpējā saikne starp cilvēkiem, dzīvniekiem, augiem un to kopīgo vidi ("vienas veselības" pieeja)).

Problēma, ko ar šo iniciatīvu iecerēts risināt

Covid-19 pandēmija ir parādījusi, ka ES veselības politikas starptautiskā dimensija ir kļuvusi par izšķiroši svarīgu ES ārējās darbības daļu. Sabiedrības veselība, labklājība un bagātība ir atkarīga no ES spējas efektīvi apkarot nevienlīdzību veselības jomā un novērst globālus veselības apdraudējumus. Pandēmija ir ne tikai sekmējusi labāku rīcību ārkārtas situācijās, bet arī atklājusi strukturālas nepilnības un problēmas.

Šī iniciatīva risina turpmāk aprakstītās problēmas.

1) Globālās veselības aizsardzības sistēmas nav pietiekami spēcīgas un noturīgas, lai novērstu globālus apdraudējumus, tostarp pārnēsājamas slimības.

2) Pasaules sabiedrība pietiekami neizskata visus vajadzīgos aspektus, lai izprastu, novērstu un apkarotu veselības apdraudējumus. 'Šie aspekti ietver:
   - saiknes starp vidi, dzīvnieku un augu veselību un cilvēku veselību;
   - jaunas pieejas zāļu izstrādei, lai ikvienam nodrošinātu piekļuvi drošai, kvalitatīvai, efektīvai un cenas ziņā pieejamai ārstēšanai, vienlaikus saglabājot inovāciju;
   - digitalizāciju — ir spēcīgu rīku, kas ir pilnībā jāizmanto, lai rastu risinājumus veselības jomā.
3) Sakarā ar cīņu pret Covid-19 pandēmiju ir cietuši centieni sasniegt ar veselību saistītos ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus, tostarp vispārējo veselības apdrošināšanu.
4) Iestāžu un partnerību globālā veselības arhitektūra saskaras ar pasaules mēroga veselības apdraudējumiem arvien sarežģītākā ģeopolitiskajā kontekstā. Veselība ir kļuvusi par ģeopolitisku jautājumu, jo īpaši ņemot vērā saikni starp veselību un drošību.

ES rīcības pamats (juridiskais pamats un subsidiaritātes pārbaude)

Juridiskais pamats

Līguma par Eiropas Savienības darbību 168. pants, kurā izklāstīta ES rīcība sabiedrības veselības jomā, un tā paša Līguma 208. pants par sadarbību attīstības jomā.

Praktiska ES rīcības nepieciešamība

Šajā iniciatīvā ir izklāstīta stratēģija ārējo attiecību pasākumiem sabiedrības veselības jomā. Tajā ievēros principus un noteikumus, kas reglamentē ES iekšējās un ārējās politikas iniciatīvas, tostarp subsidiaritāti.

ES rīcība būs efektīvāka, ja ES valstu un ES iestāžu darbs trešās partnervalstīs un reģionos tiks cieši koordinēts, ievērojot stratēģijā izstrādātās pamatnostādnes.

B. Ko un kādā veidā ar iniciatīvu plānots panākt

Šīs iniciatīvas mērķis ir atjaunot ES ārējo darbību veselības jomā, un tā balstās uz nostiprināto Eiropas veselības savienību, lai reaģētu uz problēmām, kas radušās kopš 2010. gada paziņojuma. Iniciatīvā ir izklāstīta stratēģija, kā:

1) stiprināt globālās veselības sistēmas nolūkā novērst nevienlīdzību veselības jomā, virzīties uz vispārēju veselības apdrošināšanu un nodrošināt sociālo aizsardzību veselības jomā;
2) stiprināt ES vadošo lomu pasaulē, izmantojot Eiropas komandas pieeju, kas veicina efektīvākas daudzpusējas iestādes, un veidot stratēģiskas partnerattiecības ar citiem pasaules reģioniem, kā arī efektīvāku saziņu;
3) nodrošināt efektīvu finansējumu, izmantojot Eiropas komandas pieeju, kas atbilst šīs iniciatīvas vajadzībām un mērķiem.

Stratēģijā tiks izklāstīti tematiski un transversāli pasākumi šo mērķu sasniegšanai. Transversāli pasākumi var ietvert turpmāk aprakstīto:

a) labāka koordinācija, lai paustu vienotu nostāju — ar ES valstīm un ieinteresētajām personām — pasaules mērogā, reģionālā un valsts līmenī;
b) labākas koordinācijas veicināšana starp citiem pasaules veselības jomas dalībniekiem un iniciatīvām, piemēram, īstenojot Globālo rīcības plānu veselīgai dzīvei un labklājībai visiem;
c) piemēra rādīšana un uzticamības iegūšana. Stratēģijā tiks iezīmēti nepieciešamie pasākumi, kas jāveic Komisijai, ES valstīm, Parlamentam un ieinteresētajām personām.
d) globālās veselības arhitektūras uzlabošana, lai efektīvāk un taisnīgāk risinātu veselības problēmas. Stratēģijā tiks apsvērts multilaterālisms un Pasaules Veselības organizācijas (PVO) un citu globālo veselības iniciatīvu efektivitātes palielināšana. Tā veicinās veselības aprūpes sistēmas stiprināšanu konkrētu finansējuma plūsmu ietvaros. Tā risinās pandēmiju problēmu, izmantojot īpašu saistošu instrumentu un stiprinot starptautiskos noteikumus veselības aizsardzības jomā. Tajā pašā laikā strauji mainīgajā pasaulē ES globālā veselības politika ir jāpielāgo, uzlabojot plurilaterālo sadarbību (piemēram, G7, G20, ESAO) un divpusējo sadarbību;
e) veselības apsvērumu faktiska iekļaušana visās politikas jomās (piemēram, tirdzniecībā, globālās piegādes ķēdes noturībā), kuras ir būtiskas, lai palīdzētu sasniegt veselības politikas mērķus.

Paredzamā ietekme

Konkrētā ietekme ir saistīta ar atsevišķām iniciatīvām, kas, visticamāk, sekos stratēģijai. To izvērtēs atsevišķi, pamatojoties uz labāka regulējuma pamatnostādnēm.

Turpmākā pārraudzība

Uz visām turpmākajām iniciatīvām attieksies vispārīgie novērtēšanas un uzraudzības noteikumi.

C. Labāks regulējums

Ietekmes novērtējums

Šī iniciatīva ir paziņojums, kurā izklāstīta vispārēja politikas pieeja. Tāpēc ietekmes novērtējums netiek veikts.

Apspriešanas stratēģija

Apspriešana ietver trīs galvenās darbības:

- šo aicinājumu sniegt pierādījumus;
- sabiedrisko apspriešanu, kas ilgs 12 nedēļas, sākot no 2022. gada jūnija, un būs pieejama visās ES oficiālajās valodās;
- mērķtiecīgu apspriešanu ar ieinteresētajām personām, sākot no 2022. gada jūnija.

Apspriešanās ļaus ieinteresētajām personām paust savu viedokli par šo iniciatīvu. Lai izveidotu stabilu, uz pierādījumiem balstītu stratēģijas pamatu, tiks ņemts vērā viss būtiskais ieguldījums. Šo apspriešanu rezultāti papildinās pierādījumus no citiem uzticamiem avotiem (piemēram, pētījumiem).

Mērķorientētās apspriešanas tiks organizētas esošajos forumos, piemēram, Globālās veselības politikas forumā un darba grupās. Šie pasākumi tiks publiskoti *SANTE* ĢD vai *INTPA* ĢD tīmekļa vietnēs.

Atbildes uz šīm apspriešanām var sniegt visās ES oficiālajās valodās. Apspriešana tiks popularizēta, izmantojot paziņojumus presei, tīmekļa vietnes, sociālos medijus utt. Apspriešanās pasākumu kopsavilkums tiks publicēts portālā "Izsakiet viedokli".

Kāpēc rīkojam šo apspriešanu

Apspriešanas mērķis ir ļaut plašam dalībnieku lokam, sākot ar ieinteresētajām personām un beidzot ar sabiedrību, paust savu viedokli par to, kas būtu jāiekļauj globālajā veselības stratēģijā.

Mērķauditorija

Tiek gaidīts sabiedrības (piemēram, nespeciālistu un ekspertu, kas reaģē individuāli) un organizāciju ieguldījums.

Mērķauditorija ir:

- valsts sektora iestāžu pārstāvji (ES un partnervalstis)
- starpvaldību organizācijas (piemēram, PVO)
- nevalstiskās organizācijas
- akadēmiskās aprindas
- rūpniecības pārstāvji
- ar veselību saistītas arodapvienības
- pacientu apvienības
- filantropiskas organizācijas.